

Státní závěrečný účet ČR za rok 2024

EXEKUTIVNÍ SHRNTÍ

Ministerstvo financí
České republiky

EKONOMICKÝ VÝVOJ

Česká ekonomika se v minulém roce vrátila k růstu. Za celý rok 2024 vzrostl ekonomický výkon ČR o 1,1 %, k čemuž přispělo oživení spotřeby domácností vlivem odeznění inflačních tlaků. Investiční aktivita se snížila vlivem přetrvávajících problémů v zemích eurozóny a nízkého využití výrobních kapacit v průmyslu. Vládní investice limitoval přechod na novou finanční perspektivu EU fondů. Naproti tomu dokončování dříve naakumulovaných objednávek v automobilovém průmyslu podpořilo vývoz. Saldo zahraničního obchodu tak k hospodářskému růstu přispívalo kladně. Na trhu práce se nadále projevovaly nerovnováhy, které souvisely s nedostatkem pracovníků. V důsledku toho míra nezaměstnanosti i přes slabou hospodářskou dynamiku setrvala na 2,6 % a v porovnání se zeměmi EU byla nejnižší. Nedostatek pracovníků v mnoha odvětvích a profesích přispěl k růstu nominálních výdělků, který v loňském roce po dvou letech předitl inflaci.

Míra inflace v průměru za celý rok 2024 činila 2,4 %. Inflační tlaky byly výrazně nižší než v předchozích dvou letech. Stále byl značně zvýšený růst cen služeb, naopak cenová dynamika zboží byla utlumená. V rámci administrativních cen byly nadále dominantním faktorem ceny energií, a to vlivem výrazného zdražení jejich regulovaných složek. Restriktivní působení měnové politiky společně s fiskálním konsolidačním balíčkem mírnily domácí poptávkové inflační tlaky. Ve směru nižší inflace působil i lehký pokles ceny ropy. Naopak vývoj kurzu koruny vůči hlavním světovým měnám působil protiinflačně.

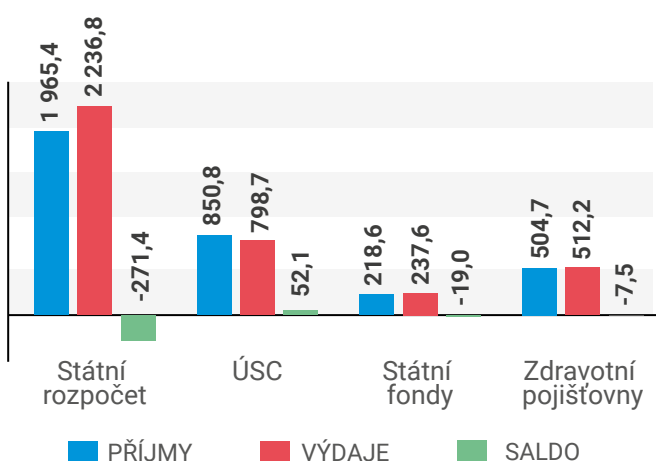
HLAVNÍ MAKROEKONOMICKÉ AGREGÁTY*

	predikce srpen 2023	skutečnost	rozdíl
Nominální HDP v mld. Kč	7 751	8 011	260
Reálné HDP růst v %	2,3	1,1	-1,2
Míra inflace průměr v %	2,8	2,4	-0,4
Zaměstnanost růst v %	0,7	0,3	-0,4
Míra nezaměstnanosti průměr v %	2,7	2,6	-0,1
Dlouhodobé úrokové sazby % p.a.	3,9	4,0	0,1

*Makroekonomická predikce srpen 2023 a duben 2025

Zdroj: MF ČR

PŘÍJMY, VÝDAJE A SALDO V ROCE 2024 (V MLD. Kč)

VÝSLEDKY SR V ROCE 2024

Hospodaření státního rozpočtu ČR skončilo v roce 2024 schodkem 271,4 mld. Kč. Deficit meziročně klesl o 17,1 mld. Kč a příznivější byl také proti schválenému plánu 282,0 mld. Kč.

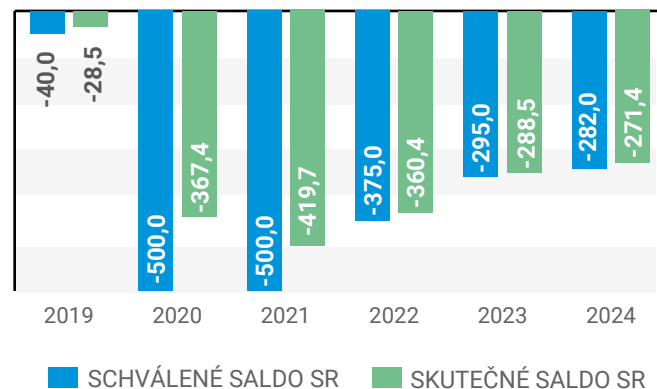
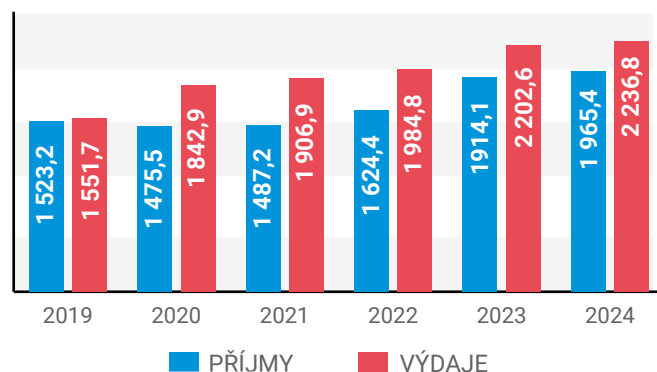
"Proti schválené výši deficitu vykázal rozpočet lepší výsledek o 10,6 mld. Kč a přitom byly naplněny všechny priority této vlády. Splnili jsme naše rozpočtové závazky pro školství, obranu nebo sociální výdaje, zůstali jsme umírnění v běžných výdajích a přitom stát masivně investoval. Závěrem roku jsme museli zvládnout i škody po povodních," řekl k výsledkům plnění státního rozpočtu ministr financí Zbyněk Stanjura.

ZÁKLADNÍ UKAZATELE SR 2024

PŘÍJMY	1 965,4	MLD. Kč
VÝDAJE	2 236,8	MLD. Kč

*Z TOHO KAPITÁLOVÉ VÝDAJE: 212,5 MLD. Kč

VÝVOJ PŘÍJMŮ, VÝDAJŮ A SALDA SR (V MLD. Kč)

KOMENTÁŘ KE ZMĚNÁM V PŘÍJMECH A VE VÝDAJÍCH SR

Příjmy

Příjmy státního rozpočtu v roce 2024 vzrostly o 2,7 % a jejich vyšší dynamiku tlumilo nejvíce zapojení prostředků ze zvláštních účtů Ministerstva financí, na které se mimo jiné soustřeďují výnosy z majetkové účasti státu v akciové společnosti ČEZ, nižší o 27 mld. Kč a také nepravidelné příjmy z Evropské unie (-13,8 mld. Kč) ovlivněné výrazným poklesem refundací spojených s víceletým finančním rámcem 2014-2020.

Tempo daňových příjmů bez pojistného dosáhlo v roce 2022 a 2023 dvouciferných hodnot a vyplynulo především z ekonomického oživení souvisejícího se zrušením protipandemických restrikcí. Ke zpomalení růstu inkasa daní na 2,9 % v roce 2024 výrazně přispěly klesající výnosy z mimořádného a dočasného zdanění v souvislosti s energetickou krizí (-21,0 mld. Kč). Při jejich očištění dosáhlo meziroční navýšení 5,4 %, ke kterému nejvíce napomohly výnosy ze zdanění hazardu (+61,8 %), příjmů fyzických osob (+13,4 %), minerálních olejů (+13,3 %) či tabákových a souvisejících výrobků (+7,1 %). V této oblasti se již začaly promítat první dopady přijetí zákona o konsolidaci veřejných rozpočtů včetně změny rozpočtového určení daní ve prospěch státního rozpočtu.

Výběr pojistného na sociální zabezpečení vyšší o 9,2 % byl determinován nejen objemem mezd a platů, ale i změnou legislativy spočívající ve znovuzavedení pojistného na nemocenské pojištění pro zaměstnance a zvýšení vyměřovacích základů u osob samostatně výdělečně činných.

HLAVNÍ MEZIROČNÍ ROZDÍLY V PŘÍJMECH

(V MLD. KČ)

Pojistné na soc. zabezpečení	63,4
Daně z příjmů fyzických osob	20,0
Daň z přidané hodnoty	16,4
Spotřební daně z minerálních olejů	9,9
Daně z hazardu	5,4
Nedaňové příjmy	4,1
Spotřební daně z tabákových výrobků	3,8
Daně z příjmů právnických osob	-10,7
Příjmy z EU/FM	-14,1
Mimořádné daně *	-21,0
Příjmy VPS z privatizačního účtu	-27,0
ROZDÍL V PŘÍJMECH CELKEM	51,3

*daň z neočekávaných zisků a odvod z nadměrných příjmů

Výdaje

Meziroční růst výdajů státního rozpočtu o 1,6 % byl nejnižší od roku 2016. Mandatorní a kvazimandatorní výdaje vzrostly především zásluhou výdajů na obranu (+61,1 mld. Kč), sociálních transferů (+38,3 mld. Kč), obsluhy státního dluhu (+20,1 mld. Kč) a platby státu do systému zdravotního pojištění (+12,7 mld. Kč) o 7,8 %,

tedy o 126,3 mld. Kč. Podíl povinných výdajů na všech výdajích státního rozpočtu meziročně vzrostl ze 73,6 % na 78,2 % a na celkových příjmech z 84,7 % na 89,0 %. Za výrazným poklesem nepovinných výdajů státu o 15,9 %, tj. o 92,2 mld. Kč, stála především dočasná a mimořádná podpora v oblasti energií (-82,1 mld. Kč), jejíž výplata probíhala v nejvyšší míře v posledním čtvrtletí roku 2022 a v průběhu roku 2023.

Investiční aktivita státu realizovaná z téměř dvou třetin ve formě transferů překročila úroveň roku 2023 mírně o 1,0 % a představovala necelých 10 % celkových výdajů. Vzrostlo především financování z národních zdrojů (+18,1 mld. Kč), které nejvíce navýšila investiční část výdajů na obranu v objemu 66,0 mld. Kč (z celkových 166,7 mld. Kč) vyšší o 38,9 mld. Kč.

HLAVNÍ MEZIROČNÍ ROZDÍLY VE VÝDAJÍCH

(V MLD. KČ)

Výdaje na obranu (bez EU/FM)	61,1
Sociální dávky	36,5
Obsluha státního dluhu	20,1
Běžné transfery SFDI a SZIF	19,9
Platba v.z.p. za státní pojištění	12,7
Výdaje regionálního školství	5,4
Běžné transfery VŠ a VVI	4,5
Odvody do rozpočtu EU	-7,1
Kapitálové výdaje (bez výdajů na obranu)	-36,9
Pomoc s vysokými cenami energií	-82,1
ROZDÍL VE VÝDAJÍCH CELKEM	34,2

KOMENTÁŘ KE SPECIFIKUM DANÉHO ROKU

V roce 2024 byl poprvé do výdajových parametrů schváleného rozpočtu zahrnut závazek financování obranných výdajů ve výši 2 % HDP. Ponechání výdajů na obranu na úrovni předchozích let (cca 1,4 % HDP) by v souladu s konsolidačními snahami vedlo k meziročnímu poklesu celkových výdajů, ovšem dosažení milníku v plnění závazku vůči NATO byla v době ruské vojenské agrese na území Ukrajiny jedna z hlavních priorit vládní koalice. Navržená výše těchto výdajů činila necelých 167 mld. Kč a ve skutečnosti dosáhla téměř 170 mld. Kč, což představovalo 2,1 % HDP při použití národní metodiky výpočtu.

Dopady válečného konfliktu na Ukrajině se i v roce 2024 promítaly do výdajů státního rozpočtu, především ve formě výplaty humanitární dávky, zvýšené platby státu veřejného zdravotního pojištění či pomoci s nouzovým ubytováním uprchlíků. Tyto a související výdaje však meziročně klesly a zaměstnávání těchto osob mělo současně pozitivní efekt na příjmovou stranu rozpočtu.

První odhady škod po zářijových povodních vedly vládu k přijetí novely zákona o státním rozpočtu, kterou byla navýšena o 30 mld. Kč vládní rozpočtová rezerva a tím pádem i plánovaný schodek. Rada záchranářských činností a okamžitá pomoc státu i územní samosprávy byla zpočátku realizována z úspor příslušných resortů či

Státní závěrečný účet ČR za rok 2024

EXEKUTIVNÍ SHRNTÍ

Ministerstvo financí
České republiky

rozpočtů municipalit. Po novelizaci zákona o státním rozpočtu bylo na základě upřesněných požadavků kapitolám státního rozpočtu uvolněno na řešení důsledků této živelní katastrofy 15 mld. Kč, z nichž velká část bude vynaložena až v průběhu roku 2025.

STRATEGIE DLUHOVÉHO FINANCOVÁNÍ

Základní rámec realizace financování státu pro rok 2024 a výchozí limity a cíle pro jednotlivé sledované ukazatele portfolia státního dluhu ve střednědobém výhledu byly stanoveny ve Strategii financování a řízení státního dluhu ČR na rok 2024, která byla uveřejněna dne 4. ledna 2024.

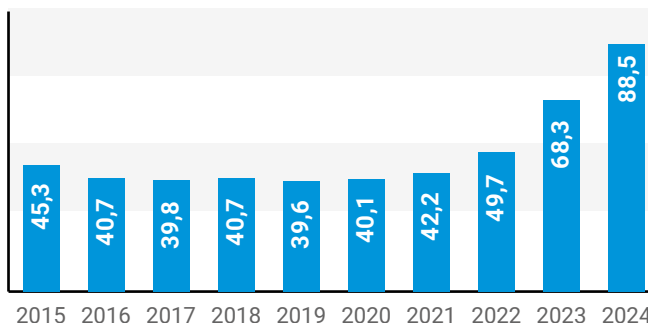
Celková korunová výše státního dluhu ke konci roku 2024 dosáhla 3 365,2 mld. Kč, což oproti konci roku 2023 představuje nárůst o 254,3 mld. Kč. V relativním vyjádření vůči hrubému domácímu produktu došlo k meziročnímu nárůstu ze 40,8 % na 42,0 %. Růst korunové hodnoty státního dluhu byl způsoben realizací výpůjčních operací zejména prostřednictvím emisí korunových státních dluhopisů na domácím trhu za účelem pokrytí celkové potřeby financování státu, která v roce 2024 dosáhla hodnoty 531,0 mld. Kč.

SALDO A STÁTNÍ DLUH

	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo SR v mld. Kč	-367,4	-419,7	-360,4	-288,5	-271,4
Saldo SR v % HDP	-6,3	-6,7	-5,1	-3,8	-3,4
Státní dluh v mld. Kč	2 049,7	2 465,7	2 894,8	3 110,9	3 365,2
Státní dluh v % HDP	35,2	39,1	41,1	40,8	42,0
Výdaje na dluhovou službu v mld. Kč	40,1	42,2	49,7	68,3	88,5
HDP v b. c.	5 828,3	6 307,8	7 049,9	7 618,5	8 010,7

Průměrná doba do splatnosti nově prodaných korunových státních dluhopisů činila 10,4 roku a průměrný výnos nově prodaných fixně úročených státních dluhopisů činil 3,95 % p. a. Průměrná doba do splatnosti státního dluhu na konci roku 2024 dosáhla úrovně 6,3 roku a směřovala tak k nastavenému střednědobému cíli pro tento parametr refinančního rizika státního dluhu. V rámci refinančního rizika je navíc sledován i ukazatel průměrné doby do splatnosti při započítání celkových disponibilních likvidních prostředků souhrnných účtů státní pokladny oproti nejbližším splátkám státního dluhu. Pro takto očištěný ukazatel průměrné doby do splatnosti není pro střednědobý horizont stanovena cílová hodnota, nicméně ke konci roku 2024 činila výše tohoto ukazatele 7,2 roku, což potvrzuje zachování stabilní refinanční a likviditní pozice státu. To dokládá také podíl státního dluhu splatného v jednoročním horizontu, který zůstal již druhý rok po sobě pod hranicí 10 %. V roce 2024 také mírně poklesl podíl čisté cizoměnové expozice státního dluhu na 5,2 %.

ČISTÉ VÝDAJE NA DLUHOVOU SLUŽBU (V MLD. Kč)

FISKÁLNÍ PRAVIDLA

Fiskální pravidla stanovují mantinely pro udržitelnost veřejných financí a omezují vliv politického cyklu. Národní fiskální pravidla jsou definována zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Jde o pravidlo strukturální bilance (tedy bilance bez vlivu hospodářského cyklu a jednorázových či jiných přechodných opatření), pravidlo pro hospodaření územních samosprávních celků a pravidlo pro výši dluhu (tzv. dluhová brzda). Ta se aktivuje, zjednodušeně řečeno, pokud dluh sektoru veřejných institucí dosáhne 55 % nominálního hrubého domácího produktu. ČR jako člen EU podléhá dále systému fiskálních pravidel EU, která jsou součástí Paktu o stabilitě a růstu.

Fiskální pravidla znají výjimečné situace, kdy se jejich platnost omezuje. Jde o tzv. únikové klauzule. V případě národních pravidel jde o hospodářskou recesi, plnění nových mezinárodních závazků nad určitou výši, odstraňování následků živelní pohromy či vládou vyhlášené stavy nouze, nebezpečí či dokonce válečného stavu. Úniková klauzule z titulu vyhlášeného nouzového stavu byla aktivována během pandemie covid-19. Evropská pravidla jsou v tomto ohledu obdobná, znají obecnou únikovou doložku (pro otřesy v celé EU či celé eurozóně) a únikové doložky pro jednotlivé země (specifické události postihující jen vybrané země, např. živelní pohroma většího rozsahu). Obecná úniková doložka byla poprvé na úrovni EU aktivována v roce 2020 v souvislosti s pandemií a přetrvávala v důsledku války na Ukrajině a energetické krize až do roku 2023.

Dodržování fiskálních pravidel v ČR hodnotí Národní rozpočtová rada.

SALDO A DLUH SEKTORU VLÁDNÍCH INSTITUCÍ

	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo mld. Kč	-329,3	-312,3	-216,3	-286,1	-177,2
Saldo % HDP	-5,6	-5,0	-3,1	-3,8	-2,2
Strukturální saldo % HDP	-2,3	-3,3	-2,5	-2,7	-1,9
Dluh mld. Kč	2 149,7	2 566,8	2 997,6	3 234,1	3 491,9
Dluh % HDP	36,9	40,7	42,5	42,5	43,6
HDP v b. c., mld. Kč	5 828,3	6 307,8	7 049,9	7 618,5	8 010,7

Zdroj: ČSÚ, strukturální saldo MF ČR